

DOMOVINA

Upravištvo in uredništvo »DOMOVINE« Ljubljana,
Krafičeva ul. št. 5/II. nad., telefoni od 31-22 do 31-26
Račun poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 11.—, polletno 22.—,
celoletno 44.— dinarjev; za inozemstvo: četrletno 15.—,
polletno 30.—, letoletno 60.— dinarjev

Vsem bralcem in bralkam „Domovine“ želimo,
da bi tudi v teh hudih časih kolikor mogoče
v miru praznovali veliko noč!

Kraljev razglas Srbom, Hrvatom in Slovencem

Na cvetno nedeljo zjutraj so nemške čete napadle
našo državo

Na cvetno nedeljo 6. t. m. ob 4. zjutraj so nemške čete napadle našo državo na dveh mestih, in sicer na slovensko-nemški in na bolgarski meji. Vojne nismo hoteli in ne želeli, toda zdaj je naša dolžnost, da se branimo z vso silo.

Glede na vojno stanje, ki nam je bilo vsiljeno, je izdalo Nj. Vel. kralj Peter II. tale razglas vsemu narodu:

Tebi, ki nisi nikomur napravil zla, niti ga nisi nameraval, je vsiljena borba za obstanek.

V bojnem metežu, ki je dosegel do tvojih meja, si se trudil, da ostaneš ob strani, ker nisi ničesar zahteval razen življenja v miru, svobodi in neodvisnosti. Tudi je kraljevska vlada vse storila, da se ta tvoj mir ohrani. Toda sovražnih ni hotel miru in sodelovanja s teboj, temveč tvojo pokornost in po načinu,

kakor je izvršen zahrbtni napad, je jasno, da hoče tvoje uničenje. Prisiljen, da braniš s krvjo svojo svobodo, jo boš branil, kakor si jo zmerom branil.

Kraljevska vlada, ki ni opustila nobenega ukrepa za obrambo države, bo bedela skupno z narodom — da se povsod z največjim požrtvovanjem napravi vse najboljše, kar se more v tej borbi, ki nam je vsiljena.

Da gledamo mirno v bodočnost z zaupanjem v Boga in njegovo pravičnost, nam jamči sloga, v kateri gredo Srbi, Hrvati in Slovenci v borbo z zavestjo, da gre za njihovo usodo, skupno in nedeljivo.

Sile široke zajednice svobodoljubnih narodov, ki v tem času z nami skupno branijo ogroženo človečanstvo, morajo zmagati.

S to vero naprej do zmage!

PETER II.

Med Jugoslavijo in Rusijo prijateljska pogodba

Na osnovi pogajanj, ki so potekala zadnje dni v prestolnici Jugoslavije in v Moskvi, je bila kakor poroča Tass iz Moskve, v soboto zvečer sklenjena in v ruskem zunanjem ministrstvu podpisana pogodba o nenapadanju in prijateljstvu med kraljevino Jugoslavijo in SSSR (Zvezo sovjetskih socialističnih republik). Pogodbo sta podpisala predsednik sveta komisarjev in komisar za zunanje zadeve v Moskvi dr. Gavrilovič.

Pogodba se glasi:

Vladi SSSR in kraljevine Jugoslavije sta se v prepričanju, da bo mogoče na ta način služiti miru, odločili skleniti pogodbo o prijateljstvu in nenapadanju. Sporazumeli sta se v naslednjih točkah:

1. Obe pogodbeni stranki se zavezujeta, da ne bosta druga druge napadli ter da bosta medsebojno spoštovali neodvisnost, suverenost in ozemeljsko nedotakljivost ene in druge.

2. Če eno izmed obeh pogodbenih strank napade kaka tretja sila, bo vztrajala druga pogodbeni stranka pri politiki prijateljstva do nje.

3. Pogodba velja za dobo pet let. Če je ena izmed obeh pogodbenih strank leto dni pred

njenim potekom ne odpove, se pogodba podaljša za nadaljnjih pet let.

4. Pogodba se uveljavi, kakor hitro se podpislje.

Obe pogodbeni stranki se zavezujeta, da bosta pogodbo čim prej ratificirali.

Ratifikacijske listine bodo izmenjane v Beogradu.

V potrditev te pogodbe sta jo pooblaščen za zastopnika vlad SSSR in kraljevine Jugoslavije podpisala in opečatila.

V Moskvi, 5. aprila 1941.

Molotov in dr. Gavrilovič.

★

Državni podtajnik ameriškega ministrstva za zunanje zadeve Sumner Welles, ki je imel te dni več sestankov z ruskim veleposlanikom v Washingtonu, je dal novinarjem nastopno izjavo o jugoslovensko-ruski pogodbi:

Prijateljska pogodba Jugoslavije in Rusije lahko v določenih okoliščinah postane največjega pomena. Ta pogodba bo naletela na največje zanimanje na mnogih straneh. Zato pomeni mnogo več kakor le prijateljsko in nenapadalno pogodbo, kakor se glasi njegova vsebina.

Vsi Slovenci smo eno

Službeno je bilo v nedeljo zvečer na banški upravi objavljeno:

V hudih časih, ki so zajeli našo državo, so smatrale vse slovenske stranke za potrebno, da v vseh važnih vprašanjih slovenske domovine nastopijo sporazumno. Zato so ustanovile Narodni svet za Slovenijo, v katerem so zastopane Slovenska ljudska stranka, Jugoslovenska nacionalna stranka, Narodna radikalna stranka, Samostojna demokratična stranka in socialisti.

V tem narodnem svetu so ban dravske banovine dr. Marko Natlačan kot predsednik, župan ljubljanski dr. Jure Adlešič, glavni urednik »Slovenca« dr. Ivan Ahčin, odvetnik v Ljubljani dr. Darko Černej, vseučiliški profesor in bivši minister dr. Andrej Gosar, bivši narodni poslanec Marko Krajnc, odvetnik in bivši župan dr. Dinko Puc, minister v pokoju Ivan Pucelj, odvetnik in bivši narodni poslanec Miloš Stare in tajnik okrožnega urada za zavarovanje delavcev Stanko Likar kot člani.

Slovenci, pravi sporočilo dalje, ni več strank med nami! Vsi Slovenci, vsi Jugoslovenci branimo svojo zemljo. Zgodovina Jugoslovanov pi še nov list odpornosti, nov list časti naše domovine.

Slovenskim županom

Banska uprava v Ljubljani je izdala tale razglas:

Vi ste tisti, ki najlaže vplivate na prebivalstvo svojih občin. Ne dajte, da se ljudstvo bega, plaši in brez potrebe vznemirja. Vplivajte nanj, da ostane na svojih domovih in da ne beži. Z begom se najbolj ovira naša vojska v svoji hudi službi.

Storite vse, kar naša vojska od nas zahteva! Postrezite ji z vsem, kar ji bo potrebno. Pomagajte ji tudi z vestmi in točnim obveščanjem. Vodstvu vojske bodo dragoceni vsakršni podatki, ki se nanašajo na našo obrambo.

Vaša naloga v zdajšnjem trenutku je, da ste na mestu, da s prisebnostjo krepko držite svoje občine v redu in disciplini, naši dični vojski pa da ste vsekdar in vselej v pomoč!

Ne verjemite izmišljotinam

Banska uprava je izdala tale razglas:

Slovinci! Ne širite razburljivih vesti, ker se z njimi prebivalstvo le brez potrebe bega. Razburljive vesti prihajajo iz virov, ki nam hočejo slabo in ki žele nered, nedisciplino in zmedo med narodom.

Opozarjamo na to, da so za širjenje razburljivih vesti predpisane najstrožje kazni, ki jih ne izrekajo več civilna, temveč vojaška sodišča.

Ne verjemite razburljivim vestem! Naj vas nikaner ne begajo. Bodite prisebni in čvrstega duha!

Ostanite v svojih domovih in olajšajte s tem delo vojski, ki ji je bežeče ljudstvo najhujša ovira.

Ne poslušajte tujih radijskih postaj! Njihova naloga je v tem trenutku, da vas s strašnimi izmišljenimi vestmi živčno zlomijo. Mi pa moramo ostati pogumni in odločni ljudje! Proč torej s tujimi radijskimi postajami!

Nemcev pri nas nihče ne preganja

Tuje radijske postaje so bile te dni polne vesti o preganjanju in zatiranju nemške manjšine v naši državi. Glede na to so številni naši listi objavili podrobna poročila svojih sotrudnikov, ki so te dni obiskali razna naselja nemške narodne manjšine v Banatu. Iz teh poročil je jasno, da ni bila nemška narodna manjšina v zadnjih dneh nikjer zatirana in napadana. Prav tako so nekateri listi objavili kratke razgovore z mnogimi voditelji Nemcev, ki poudarjajo, da je med manjšino vse mirno in v najlepšem redu in da ni bil nihče napaden. Povsod žive Nemci v slogi z našimi ljudmi.

Listi so objavili nadalje besedilo vdanostne brzojavke, ki jo je poslal voditelj Nemcev v naši državi dr. Sepp Janko Nj. Vel. kralju Petru II. Dr. Janko želi v imenu vseh Nemcev v Jugoslaviji kralju srečo in mir, želi mu božji blagoslov pri njegovih državnih poslih in naglašava vdanost in zvestobo nemške narodne manjšine do mladega kra-

lja. V novosadskem »Danu« je drugi voditelj Nemcev Julij Kramer prav tako odločno zavrnil vsa obrekovanja, da bi bili Nemci zatirani in napadani.

Dr. Walter Riebl, odvetnik in voditelj nemške manjšine v Celju pa je po radiu dal izjavo nastopne vsebine: »Vesti, katere je v sredo 2. aprila dala nemška radijska postaja v Gradcu po sporočilu tako imenovanih beguncev iz Celja, so vse gladko izmišljene in ne ustrezajo resnici. Odločujoča nemška oblastva v Gradcu sem prosil, da te vesti uradno zavrnejo.«

★

Naj ob tej priliki še opozorimo, da ne sme biti med nami nikogar, ki bi se spozabil nad komerholi, ki ni naše narodnosti. Sicer pa smo prepričani, da tako opozorilo ni potrebno. Naš narod ne pozna maščevalnosti, ki je najgrša lastnost. Naš narod mora ostati dostojanstven in miren kljub hudim časom!

Politični pregled

Kakor povzemamo po Reuterju in časopisnih vesteh

izvaja naša vojska silen pritisk v Albaniji

Po 'nepotrjenih' vesteh so naše čete zavzele Skader. Druga vest pravi, da je zavzet tudi Zader, edina italijanska posest v Dalmaciji. V Zadru so Italijani po tej vesti pustili mnogo plena.

Reuter poroča dalje, da

na grško-bolgarski meji Grki silovito napadajo

Vrši se borba na 1200 km dolgi fronti. Po Reuterjevi vesti prizadevajo Grki Nemcem silne izgube. Vsi nemški tankovski napadi so bili odbiti. — Zapadno Trakijo je grško vojaško poveljstvo izpraznilo, da ne bo umikajoče se prebivalstvo oviralo vojaških akcij.

Reuter poroča,

da je vse turško javno mnenje za takojšnjo pomoč Jugoslaviji

Ob bolgarski meji je deset turških divizij. Turška vlada je imela te dni tajno sejo. Kaj se je sklenilo, ni znano, naglašava pa se, da je Turčija v popolnem soglasju z Grčijo, Jugoslavijo, Anglijo in Sovjetsko Rusijo.

Iz Kaira poročajo, da bo Massaua v Eritreji vsak čas padla francoskim svobodnim četam in angleškim silam v roke.

S padcem Massaua pa bo prosta pot svobodnim Francozom in Angležem v Jugoslavijo

in v Grčijo, kjer pa so že tako velike angleške sile. Vsa ta angleška vojska, ki operira v Eritreji, je namreč po tej vesti določena za pomoč Balkanu.

Iz Londona poročajo,

da je Anglija prekinila državniške stike z Madžarsko,

ker je Madžarska postala oporišče za napade proti zaveznici Anglije. Angleški poslanik

na Madžarskem je dobil naročilo, naj s vsem osebjem zapusti Madžarsko.

Uradno sovjetsko glasilo »Pravda« piše k podpisu rusko-jugoslovenske prijateljske pogodbe med drugim:

Dan podpisa bo ostal kot važen dan v zgodovini.

Delavstvo Sovjetske zveze pozdravlja to pogodbo kot najboljši prispevek k utrditvi miru in preprečenju vojne. Članek je bil napisan, preden je Nemčija napadla Jugoslavijo. Moskovski radio je obrazložil v češčini podpis rusko-jugoslovenske pogodbe o prijateljstvu in nenapadanju ter dejal, da so zadnji dogodki pokazali, da je jugoslovenski narod za mir in da noče vojne. Prijateljska pogodba, ki jo je Jugoslavija sklenila z Rusijo, je jasen dokaz, da je hotela Jugoslavija ohraniti mir in preprečiti razširjenje vojne. Obenem pa je ta pogodba tudi dokaz, da se Rusija prizadeva preprečiti razširjenje vojne. Moskovski radio je v ponedeljek zjutraj objavil nemška, angleška, grška in italijanska poročila o nemškem napadu na Jugoslavijo. Hkratu moskovski radio ni več objavil nemškega in italijanskega vojnega poročila. To se je zgodilo menda prvič od nastanka zdajšnje vojne dalje.

Reuter poroča: Ameriški zunanji minister Hull je izjavil:

Barbarski nemški napad na Jugoslavijo je del po načrtu izvajane nemškega gibanja za doseženje nadoblasti nad svetom.

Spet je postal majhen narod žrtev napada. Ameriški narod čuti največje prijateljstvo za narod, ki je bil tako sirovo napaden. Ameriška vlada bo takoj dala na razpolago vojni material za Jugoslavijo. Ameriški mornariški minister Knox pa je rekel: Nemški napad ni bil za vladu Zedinjenih držav nikakršno presenečenje. Poslali bomo Jugoslaviji in Grčiji vse strelivo, ki ga lahko pošljemo. — Na uradnih ameriških mestih naglašajo, da lahko Jugoslavija računa v vojni na vso pomoč Zedinjenih držav.

Reuter poroča: Angleška vlada je poslala jugoslovenski vladi naslednjo poslanico:

Sirovo nasilje, ki ga je zagrešila Nemčija proti Jugoslaviji brez izživljanja, in mogočen odpor Srbov, Hrvatov in Slovencev sta postavila ves angleški imperij na stran jugoslovenskih narodov.

Zuchhold:

Smrt ob potu

Kriminalni roman

Tedaj je opazil, da so se dekeltove oči presenečeno upirale v njegov obraz. Morala je opaziti njegovo prestrašenost. Ze je spet razločno videl pred seboj strahove velike nevarnosti.

»Prosim, gospodična baronica«, Mäutens ji je ponudil roko.

Bergmann jima je počasi sledil. Videl je, kako je med hojo glavo nekoliko okrenila. V tej kretnji je videl njeno ošabnost in nepristopnost. Ni usmiljenja, je pomislil. Trda je in ga bo začela zasledovati, kako hitro bo imela vsaj malenkostna dokazila proti njemu.

Pri mizi je sedel njej nasproti. Tudi govoril je z njo. Samo vsakdanje reči. Märtens se je šalil s svojo mlado ženo in se strogo ogibal v pogovoru vsake resnejše snovi.

»Pri jedi si ne muči glave z resnimi vprašanji, glavno da pride želodec na svoj račun«, je rekel z glasom, ki je pričal o smislu za udobnost.

Elizabeta je pogosto pogledala Bergmanna. Zdel se ji je zanimiv mož, eden izmed tistih, ki v porotni dvorani s svojim nastopom učinkujejo. Njegova visoka postava, zadržana strast v shujšanem obrazu, velike modre oči in potem njegov lep glas... Bil je med tistimi ljudmi, ki jim uspehi padajo kar v naročje.

»Gospodična Schmelingova je strokovnjakinja«, je pripovedoval Märtens. »Pred kratkim se je vpisala na vseučilišče kot slušateljica prava.«

To je zanimalo Bergmanna. Za nekaj minut je pozabil svoj strašni položaj in začel živahno govoriti z Elizabeto. Hotel ji je dokazati, da v tem poklicu ne bo mogla biti srečna, ker se kot ženska ne more svobodno kretati. Za pravnikarja pa da je svobodno kretanje glavni pogoj, če hoče res delati za druge, kar je prav za prav smoter tega poklica.

»Ali res mislite tako?« ga je vprašala s pomilovalnim nasmeškom.

»To je moje trdno prepričanje.«

»Kaj pa, če vam dokažem, da lahko prav brez ovir praktično izvršujem svoj poklic?«

Mikalo jo je, prav s tem spretnim pravnikom govoriti o detektivskem opravilu, ki se ga je lotila. Hotela je izsiliti njegovo priznanje in zdelo se ji je, da si bo pred svetom utrdila svoj položaj kot pravnikarja, če bo tega moza prepričala o pravilnosti svoje trditve.

Bergmann ni niti za trenutek verjel, da mu bo o svojem detektivskem opravilu povedala kaj stvarnega. Pogledal ji je pričakujoče v njene velike, sive oči, ki so s prav posebnim izrazom zrla vanj. »Vi ste bili še v Braunsbadu, ko je bil izvršen umor, kaj ne?«

Lahko bi si bil mislil, da bo začela govoriti o tem, vendar so ga te besede zadele nepripravljenega. Srce mu je za trenutek nehalo biti. Ni vzdržal njenega pogleda. V vsej naglici si je skušal razjasniti, ali to vprašanje morda ni bilo že znak sumničenja. Ali je mogoče, da jo je Märtens že obvestil o njegovem

bivanju v Braunsbadu za časa umora? Morda že ves svet spravlja njegovo bivanje v Braunsbadu v zvezo z umorom.

Elizabeta je videla v povrsenju njegovih oči potrdilo svojega vprašanja. Zato je nadaljevala, ne da bi bila počakala odgovora: »V zapuščini svojega brata sem našla sumljiva pisma in bom jutri začela svoja raziskovanja...«

Pisma! Bergmann je skrivaj stiskal pesti, da bi prikrival svoje razburjenje in se ne izdal. V njegovem pogledu je bilo nekaj srepega, toda gledal je Elizabeti naravnost v oči in je v svoje pomirjenje kmalu opazil, da v Elizabetinem obrazu ni bilo nikake prežee, iskajoče poteze. Začutil je, da v tem trenutku ni hotela od njega ničesar drugega kakor le priznanje.

Njegovo pismo, ki ga je poslal baronu, je vendar brez podpisa. Torej Elizabeta ne more vedeti nič natančnega. Ko pa je Märtens zdajci z zanimanjem posegel v pogovor, se je Bergmanna spet lotila tesnoba. Začel je misliti, ali je Märtens kdaj videl njegovo pisavo. Bilo bi strašno, če bi baronica nenadno privlekla iz žepa njegovo pismo in ga položila na mizo. Toda Märtens gotovo ne pozna njegove pisave, zato se bo treba pač z vso silo premagovati v tistih trenutkih, ko bo ležalo pismo na mizi.

»Ali je tista pisma pisal možki?« je zdajci vprašal Märtens.

»Ne. Ulrik je moral imeti razmerje z neko visokošolko.«

»Ali mislite, da je zločin izvršila ženska?« Maertens je to vprašanje zastavil ves začuden.

»Slabo streljajočo žensko si laže predstav-

Anglija pozdravlja Jugoslavijo kot odločnega in mogočnega zaveznika. Obnovljeno je tovarništvo, ki nas je v svetovni vojni preko vseh težav privedlo do zmage. Skupaj bomo vodili tudi zdaj vojno in sklenili bomo mir samo, ko bodo vse krivice maščevane in ko bosta spet vladali zakonitost in pravica.

Svicarski list »National Zeitung« obravnava napad na Jugoslavijo ter pravi,

da smatra Nemčija vsako državo, ki ji noče v vojni neposredno pomagati za svoje sovražnico.

List piše, da razlogi, ki jih Nemčija navaja v opravičilo za napad na Jugoslavijo, ne drže. Nemčija ni pri tem pokazala nobenih pomislekov. Švica z resno žalostjo vidi, kako terja novi položaj hude žrtve od milijonov mirobiljnih narodov na Balkanu.

Nemška in italijanska vlada sta zaradi zaseženja nemških in italijanskih trgovinskih ladij v Zedinjenih državah poslali ameriški vladi protestni noti. Nemška vlada se sklicuje v svoji noti na prijateljsko pogodbo med Zedinjenimi državami in Nemčijo iz leta 1923. in zahteva,

da Zedinjene države vrnejo zaplenjene ladje,

oprote posadke in izroče ladje spet nemškemu kapitanom. Tudi danska vlada je protestirala pri vladi Zedinjenih držav in pri čilski vladi zaradi zaseženja danskih ladij. Ameriški zunanji minister Hull je izjavil novinarjem, da ameriška vlada zaradi nemškega in italijanskega protesta ne bo oprostil nemških in italijanskih ladij.

V angleški spodnji zbornici je te dni podtajnik za zunanje zadeve Butler omenil nedavno objavljeno rusko-turško izjavo, ki določa, da bi ostala Rusija nevtralna v primeru če bi bila Turčija napadena in bi se morala braniti. Butler je dejal, da

prerisuje angleška vlada tej rusko-turški izjavi veliko važnost in jo je sprejela z največjim zadovoljstvom na znanje.

Kakor znano, je nadaljeval Butler, določa angleško-turška zvezna pogodba, da velja za Turčijo samo v primeru, če Rusija pristane, da gre Turčija Angliji na pomoč. Z rusko-turško izjavo je nadalje odstranjena možnost, da Turčija pogodbe z Anglijo ne bi mogla izpolniti. Angleška vlada upa, da so se z objavo rusko-turške izjave izboljšali tudi angleško-ruski odnošaji.

Povišek prenosne takse v banovinskem proračunu n i odobren

Minister za finance je odobril proračun dravske banovine za leto 1941. s pravilnikom k proračunu. »Službeni list dravske banovine« objavlja v številki od 1. aprila pravilnik k banovinskemu proračunu, medtem ko bo proračun sam objavljen pozneje.

Predlagano povišanje trošarine na pivo od 60 na 100 din pri hektolitru je ministrstvo za finance odobrilo, ni pa odobrilo povišanja banovinske takse od prenosa nepremičnin. Odobreno je le pobiranje prenosne takse v dozdajšnji meri dveh odstotkov. Prav tako je ostala nespremenjena dozdajšnja določba, da se taksa ne pobira od odstopov nepremičnin za javne namene, če se izvrši odstop brezplačno ali če odškodnina za odstopljeno nepremičnino ne presega 1000 din. Naposled ostane stara določba, da se od prenosa kmečkih nepremičnin med kmetovalci (med živimi) pobira polovica takse, če so odsvojitelji in pridobitelji med seboj sorodniki v

premi črti ali so s takimi poročenji ali zaročenji, kar velja tudi za prenose kmečkih nepremičnin med možem in ženo in med ženom in nevesto z ženitovanjsko pogodbo.

Proračun sam je odobren za devetmesečno proračunsko razdobje (od začetka aprila do konca decembra) v znesku 185.25 milijona dinarjev nasproti predlogu v znesku 184.21 milijona dinarjev. Za vse minilo proračunsko leto 1940-41 je znašal proračun 199.4 milijona dinarjev, kar pomeni, da je prišlo od tega na devet mesecev okoli 150 milijonov dinarjev. Letošnji proračun za devet mesecev je torej okroglo za 35 milijonov dinarjev višji. Banovinske doklade na neposredne devke ostanejo kakor znano nespremenjene.

Istočasno je odobren proračun bednostnega sklada za devet mesecev tekočega leta v znesku devetih milijonov. Prispevki za ta sklad ostanejo nespremenjeni.

Redni občni zbor Kmečke posojilnice ljubljanske okolice

Dne 3. t. m. se je vršil 57. redni občni zbor Kmečke posojilnice ljubljanske okolice v Ljubljani. Iz odobrenega poslovnega poročila in računskega zaključka sledi, da se je denarno poslovanje tega zavoda v preteklem upravnem letu razvijalo načrtno v treh glavnih smernicah: Izvedba dokončne konsolidacije, izboljšanje donosa in dvig likvidnosti starega računa. Ta cilj je bil v prav zadovoljivi meri dosežen. Zaradi dviga likvidnosti so se oprostile vloge do 10.000 din, od katerih pa je bilo dvignjeno samo 40 odst., ostalih 60 odst. pa je naloženih na novem računu. Glede ostalih še ne razvezanih vlog se pozivajo vlagatelji, da pristopijo k petletnemu izplačilnemu načrtu po 20 odst. letno proti zvišanju obrestne mere na 4 odst. in zapadlosti kvot 31. decembra leta 1941. in sledeča nadaljna 4 leta v izplačilo. Dosedanji odziv je bil prav zadovoljiv.

Potek občnega zbora se je izvršil po programu in je bila z zborovanja poslana vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II.

Zborovanje je zaključil predsednik z ugotovitvijo, da je dosežena popolnoma uravnotežena bilanca tudi v pogledu likvidnosti, kar naj bo upravi v izpodbudo za nadaljno uspešno delovanje, članom in vlagateljem pa dokaz, da lahko zavodu mirno poverijo svoje zaupanje.

— Naša trgovinska mornarica je med to vojno nekoliko nazadovala. Po uradnih podatkih je znašala tonaža naših trgovinskih ladij lani 185 edinic s 393.447 kosmatimi registrskimi tonami. Od tega je bilo 81 edinic za dolge plovbe, 12 edinic za velike obalne plovbe in 92 edinic za male obalne plovbe. Stanje se je 1. januarja letos znatno spremenilo, tako da imamo zdaj le 169 edinic s 312.898 kosmatimi registrskimi tonami. Od tega odpade 66 edinic na dolge plovbe, 11 na veliko obalno plovbo in 92 na malo obalno plovbo. Prodano je bilo sedem ladij, devet ladij pa izgubljeno.

lijam kakor slabo streljajočega moškega.« Elizabeta je rekla te besede z velikim podaskom.

Bergmannu je bilo, kakor bi bil leta in leta gluhi in slep taval okoli in šele prvič zagledal dnevno luč.

Vse okoli njega se mu je zazdelo čisto drugače, čisto novo.

Kako se je le mogel ves ta čas toliko batil. Prav noben človek ga ne smatra za morilca, nihče ne sumniči njega. Prost je torej, za zmerom prost.

Toda nenadno se je zavedel, kam je merilo Elizabetino sumničenje. Zbodlo ga je do dna srca, ker se je tudi zazdelo mogoče, da to sumničenje ni brez osnove.

Čisto pri miru je sedel, medtem ko sta Märtens in njegova mlada žena obravnavala z Elizabeto vse okoliščine, v katerih se je mogel zločin izvršiti. Bergmann je sam pri sebi razsodil, da sta se morala usodnega dne po čudnem naključju dva človeka baviti z mislijo umora in da sta ta dva človeka oba hkratu povabila barona Ulrika Schmelinga h kapeli. Toliko neverjetnosti se zgodi na svetu, zakaj bi torej ne bilo možno tudi to čudovito naključje!

Toda njegov razum v vse te čudeže ni hotel verjeti in je iskal preprostejšo rešitev.

Pisma so našli! Baron in ona sta si torej dalje dopisovala! Sumljiva so ta pisma, kakor se je izrazila Elizabeta. Bergmann je v mislih videl pred seboj ozki, strastni obraz svoje nezveste neveste, njene temne oči, njeno odločno brado. Hotela se je zadnjič pogovoriti z baronom, ta pa ji je storil nekaj,

kar je pomenilo zlo. Zato je hotela zadoščanje, njen ponos ni prenašal ponižanja.

Bergmann si je lahko predstavljal, da je njegova nezvesta nevesta nosila s seboj v torbici bodalo, toda zase, ne za druge.

Reči je morala še zadnje grozno besedo baronu, ki je bil poteptal njeno čast, nato pa je sledil konec. Bergmann ji je tako dejanj lahko prisodil.

Nenadno se je spomnil šuma, ki je slišal pred vratmi kapelice takrat, ko je sam čakal barona v kapelici. Ta šum je bil slišal še prej, preden je prispel baron na konju.

Stati je morala tedaj pred vratmi. Videla je svojega ljubimca stopiti v kapelo in njena srčna bolečina se je podvojila, ko je nepričakovano zagledala v kapeli tudi njega, čigar ljubezen si je zaigrala prav zaradi barona. Lotiti se je je morala prav taka slepa besnost kakor mene, je sodil sam pri sebi Bergmann, in prav enaka pest kakor mene jo je suvala naprej, da je zgrabila bodalo, ki naj bi zadelo njeno srce, ter ga na pol blazna od bolečine in besa zasadila v baronova prsa...

Iz razmišljanja je Bergmanna zbudilo dejstvo, da je Elizabeta nenadno vstala. Bilo je že pozno.

Tudi Bergmann je vstal in se hotel posloviti.

»Ah, saj res, vi bi radi uspavalni prašek!« se je spomnil dr. Märtens. »Sicer pa boste se prišli k nam. Gotovo vas mora zanimati, kaj bo gospodična Schmelingova dosegla. Morda si zaenkrat pomagata z bromom, da boste laže zaspali.«

Leon Bergmann ga je poslušal brez zanimanja. Prav malo ga je brigalo, ali dobi

uspavalni prašek ali ne.

»Pridite v petek,« je rekla prijazno mlada žena. Mislila si je, da mu mora biti mučno, če ne dobi določnega povabila.

Bergmann se je vpljudno priklonil. »Če bo le mogoče...« je rekel.

»Zakaj bi ne bilo mogoče?« Märtensova žena je znala prav ljubko govoriti, kadar je kaj hotela doseči.

»Delo bom imel in ne vem, če ne bo trajalo pozno v noč...«

»Torej, če boste prosti, pridite v petek, sicer pa na kak drug dan.«

Bergmann se je še enkrat priklonil. Kot dobro vzgojen mož je mladi gospodinji poljubil roko.

Elizabeta mu je pri poslovitvi dala roko. Moral se je torej rokovati z njo, čeprav bi bil najrajši sunil to roko. Nenadno je zasovražil to ošabno, lepo dekle, ki pojde jutri na delo, da razkrinka tisto najdražje, kar je imel kdaj na svetu.

Čutil je v naprej tisto veliko nerazumevanje, ki ga bo pokazal ves svet nasproti umoru in morilki. A vendar to ni bilo podlo dejanje, bilo je samo obupen čin bednega človeka, ponosnega človeka, ki se ne da pomandrat kakor slaboten črv.

Osmo poglavje

Baronica Elizabeta Schmelingova si je vzela drugo jutro avto. Ponoči ni prav nič spala, tako nestrpna je bila.

Če le ni bivša gospodinja rajnkega brata med tem časom menjala stanovanja. Če se je to zgodilo, bo z iskanjem njenega novega stanovanja mnogo časa zamujeno. Lahko pa se zgodi, da od gospodinje ne bo izvedela

Dr. Fran Kulovec †

V nedeljo je prišla iz Beograda vest, da je postal žrtev nemških letalskih napadov minister g. dr. Franc Kulovec. Pozneje pa se je ta vest preklicala, toda naposled se je žal le izkazala za resnično. Potrdil jo je minister dr. Miha Krek.

Minister dr. Kulovec je torej med prvimi žrtvami, ki so padle za domovino. Slovenski narod mu bo ohranil najčastnejši spomin. Naj počiva mirno v bratski srbski zemlji!

Cene morajo ostati nespremenjene

Vsako povišanje cen vseh vrst blaga, proizvodov in kmečkih pridelkov je prepovedano in kaznivo po uredbi o cenah.

Proti kršilcem, ki bi današnje hude čase izrabljali v spekulativne namene z novim povišanjem cen, se bo postopalo z vso strogostjo po predpisih citirane uredbe.

Prvo jugoslovensko vojno poročilo

Jugoslovenski radio je objavil snoči 9. t. m. zvečer prvo jugoslovensko vojno poročilo, ki pravi:

Po poročilih, ki so doslej na razpolago, je položaj na vsej fronti za nas ugoden. Vsi napadi so bili z največjo silo odbiti. Naše letalstvo je doseglo velike uspehe.

Novice

Izjava naše kraljice Marije. Reuter poroča. Nj. Vel. kraljica Marija je na svojem domu izvedela novico o napadu Nemčije na Jugoslavijo. Kraljica je izjavila, da ji je žal, ker ne more biti pri svojem narodu v času hude preizkušnje. Dodala je, da trdno veruje v dober izid odpora jugoslovenskega naroda proti napadu in da zaupa v pogum jugoslovenskega naroda in v odločnost svojega sina.

Nihče ne sme zapustiti svojega stalnega bivališča. V zvezi z ukazom predsednika vlade z dne 31. marca, ki vsebuje tudi odredbo

ničesar. Saj je prav lahko možno, da gospodinja ne ve ničesar o bratovem ljubezenskem razmerju.

Doslej njena zasledovanja niso bila brez uspeha. Najprej robec, potem ostanki pisma v peči... Zakaj naj ne bi našla tudi osebe, katere last so bile te reči! Kljub vsemu pa le ni mogla prav verjeti, da bi bilo tisto dekle morilka. Ulrik je bil dober človek in poštenjak, kar dekletu ni moglo ostati prikrito. Kako je neznanka torej mogla storiti tako krut zločin nad takšnim človekom?

Toda robec s črko L, nujna prošnja v pisnu, naj Ulrik nekaj nemogočega stori po njeni zahtevi, in njena zelja, da bi se rada pogovorila z njim, so sumljive reči, ker je takoj nato sledil umor.

Bila je čisto razdvojena, ko je stopala po stopnicah v hišo na Ansbacherjevi cesti, kjer je nekoč stanoval njen brat.

Imela je srečo. Bratova stara gospodinja je še imela to stanovanje.

Gospa Körnerjeva ji je sama odprla.

»Moj Bog, ali je res? V časopisih smo brali o strašnem dogodku. Kar verjeti nismo mogli.« je repla gospa Körnerjeva, ko je bila zagledala pred seboj Elizabeto v črni obleki. Milostljiva gospodična, stopite vendar bliže. Moj zdajšnji podnajemnik ni doma, a gotovo ne bo zameril, če pojdeva v njegovo sobo... Moj Bog, kaj kaj morilca še zmerom niso našli?«

Elizabeta se je utrujena vsedla na zofo. V sobi je bilo še vse kakor nekoč. Torej tu je tisto neznanu dekletu praznovalo božič z njenim bratom. Tam za vratni v spalnico je pač morala čakati, da jo brat po okrasitvi

o potovanju državljanov, se priobčuje tole: »Lahko potuje, kdor odhaja domov ali po opravkih, toda prepovedano je zapustiti svoje stalno bivališče in odditi v drug kraj. Vsi tisti, ki so že zapustili svoje stalna bivališča in odšli drugam, se bodo morali vrniti v svoja prejšnja bivališča.«

Ameriški Rdeči križ za Jugoslavijo. Davis Norman, predsednik ameriškega Rdečega križa, je izjavil, da bo ameriški Rdeči križ Jugoslaviji takoj dal na razpolago za dva milijona dolarjev zdravstvenega materiala.

Jugoslovenski prostovoljci v Ameriki. Več tisoč Srbov, Hrvatov in Slovencev v Zedinjenih državah se je že prijavilo za prostovoljsko službo v jugoslovenski vojski.

Rojakinja iz Avstralije za naš Rdeči križ. Naš Rdeči križ je prejel iz Avstralije veliko dušen dar. Gospa Bojana Trebičeva iz Sidneya mu je brezjavno nakazala 38.000 din in je pri tem izrazila nado, da bodo tudi drugi rodoljubi doma in v tujini s svojimi prispevki podprli naš Rdeči križ, ki bi tako lažje vršil svoje človečanske dolžnosti.

Senat razpuščen. Z ukazom Nj. Vel. kralja je predsednik ministrskega sveta te dni razpustil senat.

Nov upravnik mesta Beograda. Dozdajšnji načelnik oddelka javne varnosti v notranjem ministrstvu Dušan Ribar je bil postavljen za vršilca dolžnosti upravnika mesta Beograda. Z istim odlokom je bil orožniški brigadni general Miljutin Stefanović, zdajšnji vršilec dolžnosti upravnika mesta Beograda, vrnjen na svojo redno dolžnost.

Knez namestnik Pavle je odpotoval v Atene. Na zgodovinski dan 27. marca, ko je naš priljubljeni kralj Peter II prevzel kraljevsko oblast v svoje roke, so kraljevski namestniki knez Pavle, dr. Stanković in dr. Perović podali ostavko. Knez Pavle je istega dne s svojo družino po lastnem nagibu zapustil Beograd in odpotoval v Atene v Grčiji.

Beg iz življenja. Na Brnici pri Petrovčah stanujoči 29letni čevljar Pavel Jošt se je te dni obesil na podstrešju viničarije blizu svojega stanovanja. Našli so ga otroci, ko so hiteli za sovo, ki se je bila skrila na podstrešju.

Razbojnik Hace in tovariši obsojeni. Te dni je bil pred ljubljanskimi sodniki obsojen v dosmrtno robijo razbojnik Anton Hace. Njegovi tovariši so dobili večletne ječe. Obsojeni so kazni sprejeli.

božičnega drevesca pokliče. Kako vroče ga je potem morala objeti.

»Milostljiva gospodična naj mi za trenutek oprost! Takoj se vrnem. Samo malo okrepčila vam moram prinesiti, ker ste videti tako izmučeni.« Ženica je odhitela.

Elizabeta ni delala dolgega uvoda, zato je gospa Körnerjeva, še preden je postavila pred njo kozarec z okrepčilno pijačo, že vedela, da bi Elizabeta rada poznala podrobnosti iz bratovega življenja tik pred tem, preden je moral domov.

Gospa Körnerjeva je morala slutiti, kaj je Elizabeto zlasti zanimalo, zato je takoj začela govoriti o jedru zadeve.

»Kaj ne, gospodična, da se ni oženil s tisto?«

»Ne,« je odgovorila Elizabeta kratko, a takoj spoznala, da je izrekla besedico preostro.

»Zelo bi mi ustregli, če bi mi kaj več povedali o mojem bratu.« je mnogo prijazneje nadaljevala. »Veste, takšne majhne dogodbe Bil je zmerom tako miren.«

Gospa Körnerjeva naenkrat ni vedela, ali je morilec že izsleden. Na njeno prvo zadevno vprašanje Elizabeta ni odgovorila, a drugič se ni upala vprašati. Gotovo Elizabeta noče govoriti o umoru. Pa še nekaj bi Körnerjeva rada dognala: ali je bila tista mladenka, ki je pred četrto leta tu pri baronu tako samozavestno nastopala, morda njegova sorodnica? Preden tega ne ugotovi, ne more neobzirno govoriti.

»Lahko govorite tudi o neprijetnih rečeh,« je izpodbudila Elizabeta še zmerom oklevajočo ženico. »Vsak človek ima svoje napake in svoje posebne lastnosti.«

»Ah, moj Bog, baron Schmeling je bil do-

Za tatove in vlomilce smrtna kazen! V zadnjih dnevih je bila v Ljubljani ukradena dolga vrsta koles. Vsak državljan, ki se globoko zaveda svojih dolžnosti do naroda in države, je ogorčen in čujejo se odločni glasovi, naj bi se za tatvine in vlome določile najstrožje kazni, to je smrtna kazen po kratkem postopku vojnega sodišča. Zdaj, ko morajo imeti hišni gospodarji glavne veže vedno odprte, pač skušajo tatovi izkoriščati to okolnost. Ljubljanski radio je večkrat opozarjal, da bo vojno sodišče najstrožje sodilo zločinca proti tuji lastnini.

Tatvina konj na Igu in v Metliki. V nedavni noči je bila izvršena na Igu drzna tatvina. Ko je prišel posestnik Ivan Smole zjutraj v hlev, je našel praznega Tatovi so mu odvedli dve kobili rjave barve. Ukradeni kobili sta stari po pet in sedem let ter ima ena na glavi belo liso. Orožniki domnevajo, da sta kobili ukradla dva mlajša cigana. Prav tako drzna tatvina konj je bila izvršena v Metliki. Iz hleva Franca Kremeseca je nekdo ponoči ukradel dva konja rdečkaste barve, izmed katerih šteje eden pet, drugi pa nekaj čez deset let.

V Gjevgljiji so izmenjali italijanske in grške državljane, ki jih je vojna zalotila na tujem ozemlju. V Grčiji je bilo zelo mnogo Italijanov, v Italiji pa nekaj manj Grkov. Obe vladi sta se s posredovanjem Madžarske dogovorili, da bosta preko našega ozemlja izmenjali te državljane. Predzadnji terek je prispel v Gjevgljijo vlak iz Grčije s 640 Italijani. Spremljal ga je grški vojaški odposlanec, v Gjevgljiji pa vlak prevzel italijanski konzul v Skoplju Venturio. Vlak se je odpeljal iz Beograda šele tedaj, ko je bilo sporočeno, da je prispel v našo državo pri Rakeku vlak s 444 Grki iz Italije. Obenem je bila na grški strani že pripravljena skupina 900 drugih italijanskih državljanov. Ta vlak je krenil z obmejne grške postaje šele tedaj, ko je bilo javljeno, da je prispel na Rakek nov vlak s 405 Grki. Italijanski konzul v Skoplju je razdelil med svoje rojake več zabojev živil in kruha, da so bili neskrhljeni do meje s hrano.

Roman »K novim mejam« smo morali žal izpustiti. Nadaljeval se bo v rednejših razmerah.

Tudi naše ladje bodo prevažale vojni material. Reuter poroča iz Amerike: Ameriški vojni material, ki bo takoj na razpolago za prevoz v Jugoslavijo bodo delno prevažale

oer človek. Ne, takšnega podnajemnika ne bom več dobila. Gospoda barona je moral imeti vsakdo rad! Pogosto seu rekla svojemu možu: 'Tista, ki ga bo dobila za moža bo vsa srečna.' Ko mi je takrat rekel, da mu je umrl oče in da mora za zmerom domov, mi je bilo res zelo žal.«

Elizabeta jo je previdno prekinila. »Zadnje četrletje nisem brata več tu obiskala. Njegovo življenje se je v tem času pač malo spremenilo?«

Gospa Körnerjeva se je v zadregi smehljala. »Ah, moj Bog, ne vem niti, če ni bila gospodična vaša sorodnica.«

A tako je pomislila pri sebi Elizabeta, zato torej tako previdno okleva.

»Tiste dame niti ne poznam. V bratovi zapuščini sem samo našla njena pisma, ki me zanimajo. Ali mi lahko poveste njeno ime, da se seznanim z njo?« Elizabetina ošabnost se je upirala zaupljivosti, katere se je morala posluževati nasproti preprosti ženi, če je kaj hotela izvleči iz nje.

No, vrelec zgovornosti gospo Körnerjeve se je zdaj res tudi odprl.

»S to se hoče milostljiva gospodična seznaniti. Ne, ne, to ni znanje za vas! Kako je tista mlada ženska nastopala! Tako ponosna je bila kakor kakšna njegova sorodnica. Zmerom sem se čudila, kako je mogel imeti milostljivi gospod rad takšno možko žensko.«

Elizabeta je napeto poslušala. Celo mučno deistvo, da bo ta ženica prav podrobno pripovedovala vso to zgodbo, je stopilo v ozadje spričo zavesti, da mora prav vse izvedeti. »Predvsem bi rada poznala njeno ime,« je šliha Elizabeta. (D a l j e)

tudi jugoslovenske ladje. Jugoslovenska trgovinska mornarica razpolaga trenutno s 187 ladjami s skupno 400.000 tonami. Od tega je polovica ladij z 200.000 tonami v ameriških lukah. Bostonski radio je sporočil, da so kapitani vseh teh ladij pripravljene za prevažanje ameriškega vojnega materiala v Jugoslavijo.

* Staršem v Ljubljani, ki imajo bolne otroke in potrebujejo zdravniško pomoč, sporočamo, da otroška bolnišnica v redu posluje in da posluje na okrožnem uradu za zavarovanje delavcev primarij dr. Bogdan Derč. Starši naj prinašajo otroke v bolnišnico, ohranijo k primariju dr. Derču podnevi.

* **Smrtna nesreča rudarja.** Prejšnji mesec se je v rudniku Tresibabi po nesreči močno opekel komaj 17letni Slovenec Janko Napotnik in je dan nato umrl v knjaževski bolnišnici. Posebno žalostno pri tem je, da se je na ta način in v istem rudniku lani ponesrečil tudi njegov oče. Rajnik Janko je bil edini reditelj svoje matere in dveh mlajših bratov. Blag mu spomin, njegovim svojcem iskreno sožalje!

* **Samomor na železniški progi.** Na prelazu v Podlimbarskega ulici v Šiški je skočila pod lokomotivo 52 letna učiteljica Mara Mikuluševa. Pokojna je že dolgo bolehal na živcih in je bila že pred dnevi poskušala samomor. Sosedje pa so jo pravočasno rešili. Mikuluševa je bila po rodu iz St. Vida pri Vipavi.

* **Smrt v vlaku.** Te dni je med vožnjo na vlaku, ki je prispel iz smeri Zidanega mosta v Ljubljano, umrl neznan možič. Kakor so pozneje ugotovili, je bil mrtvec 45letni rudar Avgust Renko iz Trbovelj, ki je bil bolan za jetiko in se je sam odpravil iz Trbovelj v ljubljansko bolnišnico, pa ga je na vožnji do Ljubljane dohitela smrt.

Zanimivosti

× **Madžarski ministrski predsednik grof Teleky je umrl od revolverске kroglice.** Nekateri budimpeštanski listi so pisali, da rajnik ministrski predsednik grof Paul Teleky ni umrl za srčno kapjo, kakor se je uradno sporočilo, temveč za revolversko kroglico. Zdravnik, ki je izvršil zdravniški izvid, je izjavil: »Dne 3. aprila zjutraj sem pregledal truplo pokojnega ministrskega predsednika grofa Telekyja in sem ugotovil, da je izvršil samomor. V desnici je grof Teleky držal samokres. Iz njega si je sprožil kroglo v čelo. Svinčenka je prestrelila možgane, zaradi česar je verjetno nastopila takojšnja smrt.«

× **Stoletnica rojstva češkega skladatelja Dvořaka.** Letos praznujejo Čehi in ves kulturni svet 100letnico rojstva enega izmed največjih slovanskih skladateljev Antona Dvořaka. Njegove skladbe slove po vsem svetu. Naj omenimo samo, da jih tudi ljubljanski radio pogosto oddaja.

× **Protipadalske vaje v okolici Moskve.** V širši okolici Moskve so se začele te dni velike protipadalske vaje. Za borbo proti padalcem imajo v Rusiji tudi nad 700 oddelkov prostovoljcev.

× **Pegasti legar se širi v Madridu.** Te dni so v Madridu ugotovili 800 primerov pegaste legarje. Španska vlada je za pobijanje kužne bolezn določila 30 milijonov peset. Na več krajih po mestu so uredili razkuževalne postaje. Vse zapore in vojašnice so razkužili. Sole so zaprte.

× **Nemško letalo z dvema trupoma.** Berlinški listi prinašajo pod naslovom »Najmodernejše izvidniško letalo na svetu« članke in slike o novem letalu tipa Focke-Wulf. To je prvo letalo z dvema trupoma, ki z njim razpolaga nemško letalstvo in je zgrajeno na podlagi izkustev letalske vojne. Način, kako je to letalo zgrajeno, jamči za njegovo veliko hitrost. Poleg tega je novo letalo izredno gibčno v napadu in obrambi in ima topeve in strojne najnovejših tipov. Novo letalo ženeta dva motorja znamke Argus.

× **Mamut s kožo in dlakami.** Newyorški naravoslovni muzej je podaril vseučilišču na Aljaski mamuta (velikansko, že davno izumrlo žival), ki ga je odprava tega muzeja

izkopala v bližini mesta Juneauja na Aljaski. Okostje predpotopnega velikana tehta več kakor 2000 kg. Posebnost najdbe je precej dobro ohranjena, z gosto rdečo volno pokrita koža. V zemlji, ki je prepojena s petrolejem in skoraj vedno zmrzla, se je ta koža ohranila celih 40 tisočletij.

× **Milijon dolarjev je daroval za grško vojsko ameriški milijarder William Helis,** po rodu Grk z Dodekaneza. Helis vodi zdaj v New Yorku urad za nakupovanje vojnih potrebščin za Grčijo. Od svojih rojakov v Ameriki je doslej zbral 19 milijonov dolarjev za grško vojsko. Tako poročajo grški listi.

× **V Italiji so prijeli deset Poljakov, ki so bili lani v francoski vojski.** Deset poljskih beguncev, ki so v sestavi francoske vojske lani prestopili švicarsko državno mejo in so bili odvedeni v ondotna vojaška taborišča, je pobegnilo iz ujetništva. Na begu pa so čez nekaj dni zašli na italijansko ozemlje namesto v Francijo. Pri Lagu Maggioreju so jih orožniki prijeli in odvedli v ječo.

× **Slona je naučil hoditi po vrvi.** Doslej se ni še nobenemu krotilcu posrečilo naučiti slona hoje po vrvi. Zdaj pa poročajo, da je to dosegel mladi krotitelj slonov Rolf Knie iz Švice, ki se lahko ponaša kot edini krotilec na svetu, ki se mu je posrečilo privaditi slona na hojo po vrvi. Za slona, ki tehta dve toni, je bilo treba najprej izgotoviti primerno debelo vrvo, in sicer so vzeli dve žični vrvi po 5 cm debeline in 1 m dolžine. Napeili so ju v višini 1.50 m. Znano je, da se sloni ne dajo za nobeno ceno izvabiti na majajoče se mostove in slična nezanesljiva tla. Osemletni indijski slon, ki ga je zdresiral Knie, pa je to skušnjo srečno prestal. Slon-vrvo-hodec se bo zdaj v kratkem predstavil cirkuškemu občinstvu cirkuša Knie v nekem švicarskem mestu.

× **Na čuden način si je poiskala ženina.** V neki vasi na Gornjem Štajerskem je živel ljubko mlado dekle, ki se je zelo dolgočasilo. Zato je nekega dne napisala pismo, ga s svojo fotografijo vred spravila v steklenico in steklenico izpustila v Muro. V pismu je rekla, da bo vzela za moža tistega, ki bo to steklenico našel. Steklenica ni dolgo potovala. V Gradcu jo je potegnil iz vode neki mladenič, ki je radoveden prebral pismo. Ker pa je bil sam že zaročen, je o svoji najdbi pripovedoval zvečer svojemu prijatelju in mu pokazal dekletovo sliko. V mladeničevem srcu je vzplamtela ljubezen do lepe neznanke in nekega dne jo je zaprosil za roko. Pred kratkim sta se poročila v Gradcu. Tako vsaj piše »Corriere della Sera«.

× **Dišava proti ljubezni.** Dva ameriška znanstvenika sta nedavno dognala, da dišave, pridobljene iz cvetic, kaj različno vplivajo. Tako ima dišava iz vrtnic to lastnost, da lahko ustavi uro. Znanstvenika pravita, da je to od tod, ker dišava vdre v notranjost ure. Vpliva razkrojevalno na olje, s katerim je kolesje namazano in ura se ustavi. Izcedek iz cedre ali iz limonove lupine ima to posebno lastnost, da poveča vid. Vonj od narcis, tako pravita znanstvenika, povzroča zvišanje krvnega pritiska, toda amoniak znižuje krvni pritisk. Vrtnična dišava pospešuje delovanje srca in prav tako vijolična. Toda dišava iz narcis vpliva tako zoprno na občutke, da učenjaak svarita zaljubljenca, naj nikar ne uporabljajo te dišave, ker bi s tem zamorili ljubezen.

× **Vsak dan več vode izpije.** V Lisaboni na Portugalskem je Italijan Silvio Motti obolel za čudno boleznijo. Pred tedni je jedel klobase, takoj nato pa je postal strašno žejen, da je na licu mesta izpil več ko pet litrov vode. Žeja se je iz dneva v dan stopnjevala, tako da mora zdaj možak dnevno izpiti že okoli 30 litrov vode, da si za silo pogasi žejo. Zdravniki so mnenja, da je ta čudovita bolezen posledica motenj notranjih udov.

× **Z elektriko zdravijo božjast in umobolnost.** Španska zdravnik dr. Marco in dr. Rio sta dobila dovoljenje, da izvedeta na madridskem vseučilišču poizkus s svojim izumom, ki se nanaša na zdravljenje umobolnih in božjastnih. Zdravnika sta iznašla nov način zdravljenja s pomočjo električnega toka. Doslej je ta način zdravljenja rodil lepe uspehe zlasti pri božjastnih.

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Špinačna juha. Očiščeno in oprano špinačo skuha v slanem kropu, nato odcedi in se-sekljaj. Naredi svetlo prežganje iz masla, moke, čebule in peteršilja, opravi na njem špinačo, zalij s špinačno vodo in z majhno količino juhe, dolij malo mleka, osoli, popopravi in v juho zmešaj raztepeno jajce. V juhi je dober opečen kruh.

Praktični nasveti

V teh časih je treba z vsem varčevati. Gospodinje, ki stalno prebirate v našem listu kotiček za gospodinje, ste pač gotovo opazile, da so naši kuhinjski recepti prilagojeni času, v katerem živimo. Danes ne kaže pripravljati razkošna jedila, ker vsega manjka. V teh časih je treba varčevati z moko, jajci, sirovim maslom, sladkorjem in mesom. Vendar kljub temu kuharske knjige še veljajo, toda iz njih pripraviš jed tako, da vsega po malo izpustiš. Vzameš na primer manj sladkorja, manj jajc in tako naprej. Razen tega več uporabljaš turščično moko, ki je zdrava. Tudi kruh iz turščične moke je dober, če ga pečeš po receptu, ki so ga že objavili v »Domovini«. Enako pa je treba varčevati tudi z drvini in premogom. Zato si kuhaj jedil na štedilniku poenostavimo. Med sočivje, zelenjavo, zelje, damo lahko kuhati krompir. Marsikako jed skuhamo lahko v pečici in izrabimo toploto, ki gre sicer v nič. Gospodinja si mora tako pomagati, kadar vsega manjka.

Jajca so najboljša človeška hrana. Strokovnjaki so ugotovili, da so jajca posebno dobra hrana za človeka zaradi velike redilne vrednosti in prebavljivosti. Jajce tehta povprečno 50 do 60 gramov. Od tega odpade sedem do osem gramov na lupino, 34 do 35 gramov na beljak in 26 do 27 gramov na rumenjaki. Jajca sestavljajo naslednje hranilne snovi: beljakovine, mast, ogljikovi hidrati, mineralne snovi in soli. Razen tega so v rumenjaku vitamini A, B in D in izredno važna licetin in glicerofosforna kislina. Vse sestavne dele jajca uporabi človeško telo brez ostanka. Hranilna vrednost jajca je tolika kakor 150 gramov mesa. To dokazuje, da je jajce kot živilo mnogo važnejše kakor meso. Jajca so lahko prebavljiva za zdravega kakor bolnega človeka, medtem ko meso mnogim bolnikom škoduje. Posebno redilna so sirova in mehko kuhana jajca, medtem ko so trdo kuhana teže prebavljiva.

Da mleko ni zmešano z vodo, spoznaš, če kaneš kapljico na palčev noht in se kapljica ne razleže. Če se kapljica razleže, je v mleku precej vode.

Pokvarjeno meso je lahko ločiti od dobrega. Zdravo meso ti komaj prst zmoči in je lepo rdeče in trdno. Pokvarjeno meso pa je mehko, sluzasto in ima neprijeten duh. Zelo svetlo meso izvirava navadno od slabokrvne živali, zelo temnordeče meso pa utegne biti znak, da je žival poginila in da ni bila zaklana.

Mleko se dolgo ohrani, ako zavrelo takoj vliješ v segreto močno steklenico, ki jo zamašiš z gumastim zamaškom in postaviš v hlad. V toplejšem letnem času postavljaš steklenico z mlekom v mrzlo vodo, katero večkrat premenjaš.

Iztisnjenih limon ne zavrz! Uporabljaš jih lahko pri čiščenju rok.

Limone se dolgo držijo, če vsako zase zaviješ v časopisni papir in zdevaš tako zavite v zabojček. Zavite limone naj bodo v zabojčku tesno druga ob drugi. Čez nje pa nasuješ otrobov.

NE MORE BITI

Bolnik: »Gospod doktor, kje pa je prav za prav vranica?«

Zdravnik: »Tam nekje, kjer imate žepno uro.«

Bolnik: »Za božjo voljo! V zastavljalnici?«

Nesreča pri velikonočni procesiji

Gregor Sodec je bil kmet v Smolincih. Velik grunt, ki mu je rodil toliko, da je lahko tu pa tam odstopil kaj večjega tudi za cerkev, ko je bil v fari misijon in je pridigovalo dnevno po nekaj gospodov, mu je prinesel čast cerkvenega ključarja. Kot tak je imel pravico podpisati to in ono listino, ki mu jo je dal pred oči župnik; pod račune je pripisal, da jih je pregledal in da so v redu. Ob žegnanjih je sedel pri velikem oltarju, pri telovskih in velikonočnih procesijah pa je hodil prvi za nebom, ki so ga nosili fantje domače fare. Tu in tam so ga poklicali tudi na večerjo v župnišče, če je bila prirejena na čast misijonarju, kanoniku iz mesta ali pa kakemu drugemu duhovnemu gospodu, ki se je ustavil v fari, da bi spoznal, kako se ljudstvo obnaša.

Pred ljudmi, ki niso pripadali kmečkemu stanu je bil Gregor boječ. Zlasti pred duhovnimi gospodi se ni mogel znajti. Zmedeno jim je odgovarjal na vprašanja in po večini pritrjeval njihovim besedam. Bil je namreč mnenja, da so gospod kanonik iz mesta nezmotljiv in da vedo vse. V šoli se je o tem prepričal in vse življenje je bila ta reč zanj izven dvomov. Če so ga duhovni gospod z mesta vprašali, kakšno je življenje v fari, kako je zastran blagostanja in tako dalje, je Gregor pojasnil ves zadovoljen:

»Ne gre nam slabo, velečastiti!«

Kadar pa je imel v glavi nekoliko vinskih hlapov, je bil drznejši, srčnejši in misli so se dramile v njem lažneje. Zato se je navadno napil, če so ga povabili kam v gosti.

Petinaštideset let, kolikor mu jih je ležalo na plečih, se mu skoraj ni poznalo. Za procesijami in po vaseh je hodil tako ponosno, da se mu je hrbtnica upogibala za spoznanje nazaj. Njegovo mladeniško prožno telo se je lahko kosalo v gibkosti z marsikaterim fantom. Postave je bil krepke, obrzka prikupnega. Kazile so ga le oči, ki so zrle lokavo na človeka.

Vsa leta, odkar ga je fara priznavala za moža, pa tudi prej, ko je bil se fant, je živel v slogi s cerkvijo in v miru z ljudmi. Če je kdo govoril o njem, je govoril s spoštovanjem. Nekega leta na velikonočno soboto pa se je vse razrušilo. Kakor strela z neba je troščila nanj nesreča, ga osmešila pred faro ter ga osovražila pri duhovnih gospodih.

Odkar ljudje v fari svetega Antona pomnijo dogodke, so na veliko soboto nosili pri vstajenju kip Zveličarja študenti: to leto eden, prihodnje leto drugi. Nekoč pa v fari ni bilo študenta, ki bi bil vreden te časti, zakaj vsi so se v mestu spridili in govorili slabo o duhovnih.

V župnišču fare svetega Antona so bili v nemajhni zadregi. Tri dni sta se posvetovale domača duhovnika, komu naj podelita čast, ki sta jo odvezela študentom, četrtega dne pa sta se spomnila Gregorja, cerkvenega ključarja.

Poklicala sta ga bila k sebi, mu obrazložila razloge, ki so ju napolnili k takšni odločitvi, on se je branil. Dejal je, da je to le za mlade ljudi. Za takšne, ki se jim ne vesi po rokah gnoj in ki jim še greh ni omadeževal nedolžnih duš. Po dolgem prigrvarjanju pa je privolil.

Na veliko soboto je bil krasen aprilski dan. Na nebu ni bilo niti oblaka. Sonce je sijalo s tako močjo, da se je človek lahko nalezal brez skrbi na zeleni trati. Otroci so se podili po vaseh bosí. Na gričih za vami so fantje postavljali lesena ogrodja za kurjenje kresov, šolska mladina pa je vozila v ta namen iz gozdov v toligah smolenjake.

Od vseh strani se je čulo streljanje. Pokali so možnarji na čast duhovnim gospodom, ki so se vozili od vasi do vasi in blagoslavljali okusne pisanke. Zvonovi, ki so

molčali skoraj tri dni, so zdaj zvonili z novo močjo. Lepše ko prej so peli njih glasovi nad kočami fare, kakor bi bili hoteli nadomestiti zamujeni čas. Brezmejna radost je polnila človeku srce, še šum v ozračju je imel ta dan skrivnost, nekam veličasten prizvok in srce je drgetalo, kakor bi bilo razumelo odkod nenadna sprememba. Pozabljene so bile težave, žuljave dlani so nehale skeleti, razorani, mrki obrazi so se zjasnili.

Iz hramov je dišalo po gibanicah, klobasah in hrenu. Gospodinje so hodile zardele okrog peči. Vsajale so vanje bel kruh, nekatere pa so pripravljale jerbese za žegen. Zamizami so se vabljivo nasmihali zeleni slatnarji polni najboljšega vina. Tu pa tam se je prikazal na pragu gospodar. Gladil si je brke, poslušal čudovito zvonjenje ter brezskrbno brundal predse pesmico.

Cerkveni ključar Gregor je sedel že vse popoldne potr in zamišljen v sobi za mizo. Čim bliže je prihajala ura vstajenja Gospodovega, tem malodušnejši je postajal. Nerodno mu je bilo. Premišljal je, kaj poretka njegovemu delu farani. Gotovo bo padla marsikatera pikra beseda na njegov račun. Zbodel ga bo marsikak zasmehljiv pogled, in to ga je delalo malodušnega. Študentje ga bodo prej ko slej zbadali in klepetulje ga bodo obirale. Žal mu je postalo obljube, ki jo je dal duhovnima gospodoma, a zdaj besede ni mogel prelomiti ter pustiti gospodove na cedilu. Sklenil je, da obljubo izpolni in da se bo opogumil z vinom. Kozarec za kozarcem je vlival vase. Lica so mu že nevarno gorela. Ko je vstal, da bi se oblekel, saj je zvon v cerkvi že vabil k vstajenju, se je opotekel in malo je manjkalo, da se ni zvalil po tleh. Premagal je omotico, se umil v mrzli vodi, si potisnil v notranji žep suknjiča stekleničko žganjice, ki bi ga naj varovala tesnobe pri srcu, nato pa je šel k vstajenju.

V farni cerkvi je vladalo svečano razpoloženje. Gorele so vse sveče, zvonili so vsi zvonovi in organist je odprl na orglah vse registre. Cerkev je bila nabit polna ljudi. Matere so držale v naročjih otroke, jim kazale svete podobe ter jim pojasnjevale, kar so smatrale, da jim morajo pojasniti. Otroci so gledali v nemim občudovanjem veličastno lepoto cerkve. S hrepenečim pričakovanjem so strmele njih oči pred oltar, lička pa so jim drhtela pred veličino tega, kar se je bližalo. Nad glavami ljudi je šumelo. Ženske so sukale glave, se iskale z očmi ter se nasmihale druga drugi. Ko pa je stopil iz zakristije cerkveni ključar Gregor s kipom Zveličarja v rokah, je po cerkvi vse utihnilo. Otroci so stezali vratove, manjki, ki so jih držale matere na rokah, pa so odprli usta in strmeli pred oltar.

Celo minuto je bilo v cerkvi tiho, kakor bi v nji ne bilo živega človeka, nato so se pa oglasile orgle z mogočnimi glasovi. Duhovnika sta zapela »Gospod je vstal!« Pevci so povzdignili svoje glasove, zvonovi so zazvonili, na obraze ljudi pa je leglo nekaj svetlega, sproščeneja in vedrega.

Trenutek nato se je začela procesija. V cerkvi so se ljudje razdelili na dva dela. Napravili so prostor duhovnima gospodoma ter nosilcem neba, nato so se pa priključili procesiji.

Gregor je šel pod nebom pred duhovnikoma. Poslušal je zvonjenje, petje, glas duhovnih gospodov, a vse to se mu je zdelo nekam čudno, tuje in boleče, kakor bi bilo prihajalo iz daljave. V zakristiji je bil izpraznil svojo stekleničko skoro do polovice. Brez tega se ni mogel zbrati. Zdaj je bil toliko hraber, da se ni bal zasmehljivih pogledov. Trdo je stopal pred nebom. Daleč predse je držal kip Zveličarja, se majal, si treskal z nogo ob nogo ter se včasih grozljivo nagnil. Pred očmi so se mu podili ču-

Negovati zobe pomeni varovati zdravje!

Sargov
KALODONT
proti zobnemu kamnu

doviti barvni prameni. Obrazi ljudi so mu drseli mimo oči kakor sence. Obračali so se počez, po dolgem in se mu režali. Nobe-nega ni spoznal, zdelo se mu je pa, da ga niti ene oči ne gledajo prijazno. Nekajkrat se mu je zavest zmedla tako daleč, da ni niti vedel, kje je. Že davno bi se bil sesedel in se spočil, če bi ga podzavestna bojazen pred sramoto ne bila silila naprej. Vztrajati, ne povesti rok, mu je šepetalo od nekoč iz daljave in je ubogal. Noge so mu stopale na slepo. Ubirale so pot, kakor se je sukalo nebo, in že je bilo videti, da poteče vse pravilno in lepo, ko prejšnja leta.

Sonce je pravkar lezlo k zatonu. Zlatilo je vrhove gričev s poslednjimi žarki, ki so počasi ugašali. Ptice so se začele odpravljati k počitku. Metulji so se hoteli poslednjič prižeti na cvetove mladih cvetic, čebele pa so s povečano pridnostjo švigale od medišča do medišča.

»Kristus, kak je Gregor!« je omenil med procesijo nekdo svojemu sosedu. Vzklik se je širil med ljudmi in polagoma zajel vso procesijo. Nekateri so se nasmihali, si mežikali, drugi so pa jezno godrnjali.

Procesija se je približala cerkvenim vratom. Ze je obšla cerkev okrog in okrog. Še malo in zaključena bi bila. Gregor je začutil, da je blizu konec, ko se bo lahko odahnil, ko bo lahko vrgel s sebe ves ta nejasni strah, in veselje mu je zamajalo srce. V tem trenutku pa je prišel do cerkvenega praga V navalu radosti je pozabil nanj. Rešen si, mu je zvenelo v duši. Dvignil je glavo pokoncu in se zravnal, kakor bi se bil hotel postaviti pred ljudmi, tedaj pa je zadel z nogo ob prag... Kip Zveličarja mu je zletel iz rok. Padel je v cerkev skozi na stečaj odprta vrata, treščil ob kamenita tla in si polomil roke in noge. Gregor se je zamajal in se sesedel za vrata. Pritisnil je obraz na hladni tlak in se ni ganil.

Procesija je obstala kakor brez diha. Pevci so se ustavili sredi pesmi, molec je prenehal moliti in strežnika sta nehala zvoniti. Iz stolpnih lin so stezali glave zvonarji. Ljudje so stali na mestu z odprtimi ustmi. Lica so jim bila otrdela v začudenju, študentje pa so se smejali. Zbežali so bili iz procesije in se tolkli po kolienih.

Verniki so stali molče na mestu celo minuto. Čez čas je stopil h Gregorju župnik. Povlekel ga je za rokav ter mu nekaj zašepetal na uho. Gregor se je dvignil. Otepel si je prah z obleke, zamežikal neumno v ljudi in v župnika, nato pa rekel:

»To imate zdaj, akaj ste me pa silili!«

To se je zgodilo pred nekaj leti in od takrat Gregor Sodec ni več cerkveni ključar pri svetem Antonu.

Ignac Koprivec.

Meja večnega ledu se pomika proti severu

Norveški raziskovalec Hoel je pred kratkim preiskoval nordijske ledenike. Uspeh njegovega raziskovanja je, da je dognal tisto, kar so že prej nekaj let opazovali: kraji proti severnem tečaju se čedalje bolj ogrevajo in čedalje manj je ledenikov. Led se je zadnje čase v Barentovem morju stanjal za celih 13 odstotkov, če ga primerjamo z ledom iz leta 1910.

V zalivu Smeerenburgu so bili trije ledeniki, pa so se v zadnjih letih skrčili za dva kilometra. Zaradi tega so se tudi atlantski tokovi v severnih vodah znatno ogreli. Povprečna toplina tamkajšnjih vod znaša danes skoro eno stopinjo več kakor poprej. Ob obalah Islandije in Grenlandije se je led hudo skrčil, zračna toplota pa je narasla za sedem stopinj. Prav to se pozna tudi v Sibiriji. Tamkaj so bili kraji, kjer je bila zemlja leto in dan neprestano globoko zamrzla.

Ta večno zamrzla zemlja pa se je zadnje čase začela pomikati čedalje bolj proti severu. V Meznju v Sibiriji, kjer so pred 100 leti poskušali izkopati in izvrtati vodnjak, je bilo to takrat nemogoče, ker so bila tla tako globoko zaledenela. Zdaj pa so znanstveniki tamkaj ugotovili, da se večna zmrzlina začneja šele 40 km bolj na severu.

Teh prikazni si znanost ne zna pravilno razlagati. Dejstvo pa je, da je tam gori čedalje toplejše, kar se pozna tudi v živalstvu in rastlinstvu. Zadnje čase so namreč našli v severnih vodah tudi take ribe, kakršnih doslej tam nikdar ni bilo.

Ogrevanje severnih vod pa bo velike važnosti za pomorsko plovo. Severna pot okoli Sibirije od Murmanska do Vladivostoka ki doslej ni bila plovna, postaja s tem plovna. Tukaj zdaj zlasti od julija do oktobra lahko plovejo ladje.

Kaj vse jedo evropski in azijski narodi

V Evropi in Ameriki so glavna hrana ljudi meso in jedi iz moke, na Kitajskem, Japonskem in v Indiji pa riž in stročnice.

Krompir je važna hrana vseh narodov bele polti. Na prvem mestu po porabi krompirja je Nemčija, kjer pride letno 150 do 170 kg krompirja na osebo. V Ameriki znaša letna poraba krompirja na osebo le 80 do 90 kg. Razne vrste zelenjave jedo le v Evropi in Ameriki, medtem ko se azijski narodi hranijo po večini s stročnicami, med njimi celo s takimi, ki so pri nas povsem neznane. Rastlinske masti in sladkorja uživajo narodi bele polti mnogo več kakor drugi narodi. Največ pojedjo narodi vsega sveta govejega in ovčjega mesa, medtem ko svinjine pojedjo v Aziji zelo malo, v Indiji pa je sploh ne uživajo. Na Kitajskem je zelo priljubljena perutnina, a jajca uživajo le vležana. Meso je v Indiji, na Japonskem in na Kitajskem le redkokdaj na mizi. V bogatejših družinah ga jedo po enkrat na teden ali samo enkrat na mesec. Živalske masti uživajo le narodi bele polti, ne pa tudi v Indiji, na Kitajskem in na Japonskem. Ribe so važna hrana obmorskih narodov, kar velja tudi za Kitajce ob obali Indij-

skega in Tihega morja. Slaščica prebivalcev južnih morij je morski črv pololo. Ta črv se pojavi dvakrat na leto in sicer oktobra in novembra v izrednih množinah. Pojavijo se ob času ploditve in v tistem času imajo domačini prave narodne slovesnosti.

V vročih pokrajinah poznajo domačini posebno vrsto glin, ki jo peko kakor pri nas kruh.

Prebivalci Afrike so še mnogo manj izbirčni. Ko jim kobilice uničijo pridelke, morajo škodo plačati s svojim življenjem. Arabci in črnici jih pobijajo na debelo, jih suše, meljejo in peko iz njih posebne slaščice, ki so za njih narodna jed. Prav tako uživajo tudi termite, ki so neka vrsta mravelj. Prava slaščica so kraljice teh mravelj, ki so po 10 cm dolge, in so njihova telesa polna masti in jajčec.

Posebna slaščica plemen v sredni Afriki so so neke vrste jajki. V vzhodni Afriki zbirajo domačini ličinke vodnih mušic in peko iz njih hlebce. V Mehiki zelo radi jedo jajčeca vodne stenice. V Južni Ameriki in Indiji goje posebne vrste žuželk. Ličinke teh žuželk prazijo.

z vsemi mrtvimi v zvezi pridite in mi v sanjah odkrite mojo bodočnost.

Ubogljivo je vdova zamižala in s tresočim glasom ponavljala te besede. Ko jih je ponovila stodvajsetkrat, ji je ciganka dovolila, da je spet odprla oči. Miza je bila sicer še pregrnjena s črnim prtom, toda denar in listine so postali nevidni. Ciganka je izjavila, da so začarani in je pokazala na posteljo, kjer mora pod odejo biti velik zavoj. Ciganka je nato vdovi zabičala, da pred potekom treh ur ne sme odkriti odeje na postelji. Po treh urah pa da bo našla pod odejo podesetorjeni znesek, torej 90.000 dinarjev in poleg listin še opis njene bodočnosti. Ciganka ji je še zabičala, da pred tremi urami ne sme odgrniti odeje, ker ji bo sicer hudobni duh takoj zlomil tilnik. Nato se je poslovila in obljubila, da bo drugi dan prišla po svoje plačilo.

Ko je vdova čez tri ure odgrnila odejo, je našla samo kup časopisnega papirja. Zadevo je takoj prijavila orožnikom, ki so ugotovili, da je pretkana ciganka na enak način oseparila neko mlado uradnico v Čakovcu za 2700 din. Ciganka je seveda izginila brez sledu. Svojo srečo bo gotovo poskušala še kje drugje, ker je nevednih ljudi dovolj na svetu.

DOBER RAČUNAR

Učitelj razlaga malčkom osnovne računske pojme in pravi Jurčku, »Če ti dam dinar in še enega, koliko jih boš imel?«

Jurček: »Saj mi niste še nobenega dali.«

Naši na tujem

Iz kolonij naših rojakov v Ameriki

Cleveland, marca.

Iz Minnesote poročajo, da so Jugoslovenci v minnesotskem državnem zboru dobro zastopani. Imajo tri poslance: Vukoliča iz Gilberta, Berlina iz Buhla in Blotnika iz Chisholma. Berlin in Blotnik sta Slovenca, Vukolič pa Hrvat.

V Clevelandu je umrl Franc Jerič in zapustil ženo in tri sinove. Po rodu je bil iz Žužemberka. V Ameriki je bival 44 let, in je bil dolgo leta predsednik društva »Žužemberka«. V istem kraju je umrl v starosti 61 let Alojz Hočevar, ki je bilo malo pred svojo smrtjo izpuščen iz ječe. Zaprt je bil, ker ni hotel plačevati preživnine svoji bivši ženi. Sodnik ga je izpustil, ker ni bilo nobenega upanja, da bi mogli ukrotiti trmoglavega moža.

V Sylvaniteu se je v rudniku ponesrečil rojak Mirič. Pokopali so ga v Kirkland Lakeu. Sorodnik Albina Cerovška, ki je nedavno umrl v Coppercliffu in je bil doma iz Gornjih Dolov pri Krškem, opozarja starše in druge sorodnike, naj se ne vesele, da bodo podedovali milijone, ker je zapustil le 600 dolarjev.

Colliettu je umrl Jožef Boštjančič v starosti 58 let. V Ameriki je živel 30 let.

V Veroni je umrl Ivan Majdič iz Rečice pri Pirski Bistrici.

V Chicagu je umrl v starosti 73 let Alojz Duler, doma iz Vavte vasi pri Novem mestu.

V Springfieldu je umrl Franc Krmelj v starosti 55 let. Rodil se je v Trbovljah. V Ameriko se je preselil že l. 1912.

Na svojem posestvu v Federalu je izvršil samomor 61 letni Mihael Habjan. Doma je bil iz Kranjske gore.

Smrt velikega jugoslovenskega rodoljuba v Čileju. V Santiagu v državi Čileju v Južni Ameriki je postal žrtev nesreče g. Juraj Matulič-Zorinov, ugleden jugoslovski rodoljub, novinar, pisatelj in bivši dolgoletni čilski konzul v Jugoslaviji. Na prometni ulici ga je do smrti povozil avto. Pokojnik se je rodil pred 58 leti na otoku Braču. Že s 17 leti se je izselil v Čile in se je s trdim delom prebijal skozi življenje. Leta 1915. je začel med rojaki delovati za jugoslovensko misel in je pridobil vrsto mož in mladeničev za jugoslovensko legijo, ki se je potem borila na solunski fronti. Začel je v Antofagasti izdajati list »Jugoslovenska država«. Hkratu je sodeloval pri številnih dnevnikih z učinkovitimi članki o Jugoslaviji. Po vojni je prišel za konzula v Zagreb, kjer je ostal do 1931. in si je pridobil častne zasluge za zблиžanje Jugoslavije in republike Čileja. V španščini je napisal vrsto razprav in knjižic o Jugoslaviji. Leta 1931. se je vrnil v Santiago in začel izdajati »Jugoslovenski glasnik«, ki izhaja v španskem in srbskohrvatskem jeziku in je pisan v domoljubnem duhu. Časten spomin zaslužnemu borcu!

Kmetijski nasveti

Koleraba in pesa nista priporočljivi za odstavljenega pujske, ker lahko dobe po taki presni krmi drisko. Če jih pa hočete navaditi na to krmo, jim jo po malem dajajte, ko se nažrejo že primerne druge krme. Kakor hitro pa opazite, da dobijo prašiči celo od teh majhnih količin drisko, jim prenehajte pokladati sirove kolerabe, peso in podobno.

Bradavice na kravjem vimenu odpravite na tale način: Dajte kravi dnevno tri dekagramme grenke soli skozi šest tednov. Sol raztopite v vodi in jo primešajte pitni vodi. Odpravijo pa se bradavice tudi z dajanjem razmočenega kvasa dnevno trikrat po eno žlico na kruhu. Med tem časom ne mažite bradavic z ničimer. Če ta dva načina ne pomagata, pokličite živinozdravnika.

Popotnikova torba Ciganka jo je opeharila za tisočake

Čakovec, marca.

Pred dnevi je prišla k vdovi Mariji Preložnjakovi v Čakovcu mlada ciganka in ji pripovedovala, da zna prerokovati bodočnost. Vdova, ki se je zaradi dolgotrajne boleznij svojega moža zadolžila in je s skrbjo premišljevala, kako bi se izklopala iz dolgov, je bila seveda radovedna na svojo bodočnost. Ciganka ji je rekla, da ve za sredstvo, ki ne bo samo odkrilo bodočnosti, temveč bo tudi ugodno vplivalo na bodoče dogodke. Prvi pogoj pa je neomajno zaupanje. Razen tega mora vdova ves svoj denar in vse svoje osebne dokumente položiti na mizo.

Lahkoverna vdova je takoj poiskala denar in ga s svojimi osebnimi listinami vred izročila ciganki. Denarja je bilo 9 tisoč dinarjev v tisočakah in stotakah. Ciganka je zložila bankovce na devet kupčkov, vmes pa položila listine. Nato je pregrnila vse skupaj s črnim prtom in začela nekaj mrmrati. Pri tem je plesala okrog mize in okrog prestrašene vdove. Naposled je vdovi ukazala, da mora zamizati in stodvajsetkrat ponoviti besede: Zemski duhovi, pomnožite moje premoženje,

PO OVINKIH

Gašper: »No, Miha kaj pa je tebe prignalo k meni?«

Miha: »Hotel sem ti samo povedati, da dobiš tistih sto dinarjev prvega prav gotovo nazaj.«

Gašper: »Katerih sto dinarjev?«

Miha: »Tiste, ki mi jih boš zdajle posodil.«

NESRAMNO

Jaka: »Včeraj sem na cesti srečal tvojo ženo, pa me ni poznala.«

Matija: »Vem, mi je že povedala.«

MATI JECLJA

»Mamica, mamica!« zakliče sinko z dvorišča. »Poglej skozi okno in me pokličil!«

»Zakaj pa?« se začudi mati.

»Zato, da mi bodo otroci res verjeli, da jecljaš.«

ŠE ZMERAJ SE JE BOJI

Melhijor se vrača s pogreba svoje žene. Ko stopa ves žalosten po cesti, mu prileti opeka na glavo. Začuden pogleda proti nebu in reče: »Urša, kaj si že gori?«

JAKA JE JAKA

Jaka je padel v Savo. Ker ni znal plavati, je zašel v globoko vodo. Takoj so bili pri rokah dobri ljudje, ki so siromaku vrgli vrvi.

Jaka se je oprijel vrvi in reševalci so ga vlekli z največjo muko po visokem bregu navzgor.

Ko so se reševalci tako potili, se je Jaka neprestano krohotal.

»No, zakaj si se pa tako režal?« so vprašali Jaka po končanem trudu.

»Veste, mislil sem, kako bi vi vsi pocepali po tleh, če bi jaz spustil vrvi...«

Kaj jih čaka?

Kaj jim bo prinesla usoda? Brečo? Ljubzen? Denar? Dobitek? Odgovor na vaše vprašanje, kaj bo s vami, da li vas čaka srečna bodočnost, kaj se more izkoristiti, kako priti do cilja, kako najbolje uravnati šiviljenje, to vse in še mnogo drugega vam bo najbolje razjasnila in najboljše nasvetovala specialna šiviljenjebresplačna, ako kupite najnovejšo knjigo F. T. Karmaha »Vaša lična draža, ki ji je cena din 40.—. Denar naj se pošlje v naprej na ček račun št. 17.455.—. Štalina in točna adresa: F. T. KARMAH, Zalec. Pošljite točne podatke o rojstvu in važna vprašanja, ki vas zanimajo glede na vaše bodoče šiviljenje!

Štalina in točna adresa: F. T. KARMAH, Zalec. Pošljite točne podatke o rojstvu in važna vprašanja, ki vas zanimajo glede na vaše bodoče šiviljenje!

- 63719 Po ceni in dobra zapesna ura Shock Proof, lepo kromirano ohišje s svetlečimi številkami in kazalcem
- 63796 Ista z anker kolesjem na kamne tekoča s sekundnim kazalcem
- 63710 Ista s prima anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem

Zahtevajte cenik, zastoj in poštne prosto.
H. SUTTNER, Ljubljana 6
Lastna protokollirana tovarna ur v Švic.

NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

Sternnecki
CELJE 21

ZAHTEVAJTE TAKOJ NAJNOVEJŠI CENIK

JABLUSOV JABOLČNIK

Jablus je snov, iz katere napravite izvrsten in zelo okusen jabolčnik ali hruškovec brez vsakega pravega sadjevca. S poštino vred stane 50 litrov 48.50, 100 litrov 79.50, 300 litrov 216 din. Za uspeh jamči čez tisoč pohvalnih pisem. Glavno zastopstvo: Renier, Podčetrtek. 83

MOŠTOVA ESENCA „MOSTIN“

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z najhujimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekla za 150 litrov din 30.—, po pošti din 50.—, 2 steklenici po pošti din 85.—, 3 steklenice po pošti din 115.—.

Preizkušen redilni prašek

REDIN ZA PRAŠICE

Pri malih prašičkih pospešuje »REDIN« prašek hitro rast, krepi kosti in jih varuje raznih boleznih. Večji prašiči pa se čudovito hitro redijo in dobro prebavljajo.

Zadostuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 8 din, po pošti 19.— din, 3 zav. po pošti 35.— din, 4 zav. po pošti 43.— din. Mnogo zahvalnih pisem. Pazite, pravi »Redin« in »Mostin« se dobi samo s gornjo silko in ga prodaja za kranjski del Slovenije drogerija KANO, Ljubljana, židovska ul. 1 a. Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija KANO, Maribor, Gosposka ulica 34. Na deželni pa zahtevajte Redin in Mostin pri vašem trgovcu ali zadrugi, ker si prihranite poštino.

INTIMEN SVETOVALEC ZA ŽENE

Nova knjiga Za Vas, gospaa, ki Vam pojasnjuje tajnost Vaše pojave in lepote, daje strokovne nasvete o lepoti, zdravlju, dieti, kako prehraniti dojenčka, o načinu podaljšanja človeškega življenja, o duševnih pretresih pri ženah, važnosti in pomenu odgoje otrok, sladkorni boleznih in njenem vplivu na patno, strokovnjaška pojasnila o plodnih in neplodnih dnevih žene, kdaj je žena sposobna za oploditev, kako se odpravi oploditev itd. Ta knjiga je predvsem posvečena ženam, a ne bi škodilo niti moškim, če bi to knjigo temeljito proučili. Knjiga je okusno opremljena, obsegajoča 96 strani in ji je cena samo din 20.—. Denar naj se pošlje vnaprej na ček, račun br. 31.640. Naročila sprejema »Tajnovitosti života«, Zagreb, poštni pretinac 140.

vplivu na patno, strokovnjaška pojasnila o plodnih in neplodnih dnevih žene, kdaj je žena sposobna za oploditev, kako se odpravi oploditev itd. Ta knjiga je predvsem posvečena ženam, a ne bi škodilo niti moškim, če bi to knjigo temeljito proučili. Knjiga je okusno opremljena, obsegajoča 96 strani in ji je cena samo din 20.—. Denar naj se pošlje vnaprej na ček, račun br. 31.640. Naročila sprejema »Tajnovitosti života«, Zagreb, poštni pretinac 140.

„Drava“ je prava

MARIBOR, Sodna ulica 1, v lastni palači.
Glavno zastopstvo: Ljubljana, Pražakova ul. 8/I in v Subotici, Manojlovičeva 5.